

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

İstanbul Borsası bünyesindeki piyasalarda, temmuz ayı başından başlayarak eylül ayı ortalarına kadar yapılan bazı işlemler piyasa dolandırıcılığı suçu kapsamında soruşturulmaya başlanmıştır. Bankacılık hisseleriyle yapılan bu işlemlerle, hisse senedi fiyatları yapay olarak yükseltilmiş, bazı ulusal ve uluslararası gelişmeler yüzünden bu hisselerin fiyatlarında 13 Eylül'den itibaren hızlı düşüşler yaşanmasıyla, skandal ortaya çıkmış ve küçük yatırımcıların milyarlarca lira zarar etmesine yol açılmıştır.

Sermaye Piyasası Kurulu'nun uzun bir süre sessiz kalarak izlediği, ancak olay tesadüfen ortaya çıktıktan bir süre sonra kamuoyu baskısıyla bazı şahıslar hakkında suç duyurusunda bulunmak zorunda kaldığı bu piyasa dolandırıcılığının yapılmasına, paylaşım ve açıklamalarıyla yardıma bulunan, dolayısıyla küçük yatırımcıların dolandırılmasına zemin hazırlayan kimi kamu görevlileri ile kurum ve kuruluşları hakkında ise herhangi bir işlem yapılmamaktadır.

SPK'nın açıklamalarından, Cumhuriyet Başsavcılığının, soruşturmayı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 107'nci maddesinin birinci fıkrasının kapsamında, "Sermaye piyasası araçlarının fiyatlarına, fiyat değişimlerine, arz ve taleplerine ilişkin olarak yanlış veya yanıltıcı izlenim uyandırmak amacıyla alım veya satım yapanlar, emir verenler, emir iptal edenler, emir değiştirenler veya hesap hareketleri gerçekleştirenler" hakkında yürüttüğü anlaşılmaktadır. Ancak binlerce küçük yatırımcının zarar etmesine, Türkiye sermaye piyasalarına zaten çok az olan güveni tümüyle yok olmasına yol açan bu işlemlere, söz, açıklama ve mesajlarıyla yardımcı olan kamu görevlileri ve kurum ve kuruluşların da ortaya çıkarılması gerekmektedir.

Sermaye piyasaları, tek adam rejimiyle birlikte sonu gelmez bir ekonomik kriz sürecine giren Türkiye'de en fazla tahrip edilen alanlardan biri olmuştur. Gerek Türkiye ekonomisine olan güvenin kaybolması, gerek sermaye piyasalarını düzenlemek ve denetlemekle görevli, kararlarını bağımsız olarak alması gereken kurum ve kuruluşların iktidarın güdümüne girmesi, iktidar partisin mensup kimi siyasiler ve onların yakınları ile bürokratların, Cumhurbaşkanlığı danışmanlarının isimlerin de karıştığı ileri sürülen bazı rüşvet ve yolsuzluk iddiaları da sermaye piyasalarının güvenilirliğine büyük bir darbe indirmiştir.

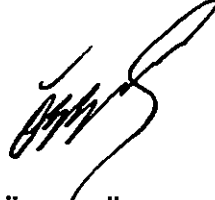
Ayrıca, tek adam rejiminin aldığı kimi ekonomik kararların da sermaye piyasalarında küçük yatırımcıların, büyük oyuncular tarafından "silkenmesine" zemin hazırladığı da anlaşılmaktadır. Bazı hesaplamalara göre, küçük yatırımcının zararı 5 milyar dolar düzeyindedir. Güven erozyonunu derinleştiren ve küçük yatırımcıların milyarlarca dolar zarar etmesine yol açan bu sürecin ve ekonomi yönetiminin bu süreçteki sorumluluğunun ortaya çıkarılması görevi TBMM'ye düşmektedir.

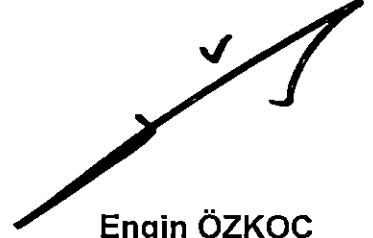
Borsa İstanbul'da yapılan manipülatif işlemlerde kamu görevlilerinin ve kamu kurum ve kuruluşlarının rolü ve sorumluluklarının belirlenmesi, küçük yatırımcıların uğratıldığı zararın tespiti, bu tür işlemlerin tekrarlanmaması, sermaye piyasalarının rüşvet ve yolsuzluklardan arındırılarak güvenilir bir alana dönüştürülmesi, piyasayı düzenlemek ve denetlemekle görevli kurumların bağımsızlığının sağlanması için alınacak önlemlerin araştırılması amacıyla Anayasa'nın 98 ve İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri kapsamında bir Meclis araştırması açılması konusunda gereğini arz ederiz.

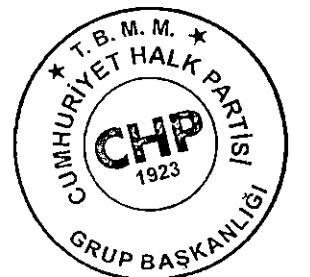
Engin ALTAY
İstanbul Milletvekili
CHP Grup Başkanvekili

Özgür ÖZEL
Manisa Milletvekili
CHP Grup Başkanvekili

Engin ÖZKOÇ
Sakarya Milletvekili
CHP Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Sermaye Piyasası Kurulu, Borsa İstanbul'daki piyasalarda, "piyasa dolandırıcılığı" yaptıkları şüphesiyle 10 kişi hakkında, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına 2 Ekim 2022 tarihinde suç duyurusunda bulunmuş ve hakkında suç duyurusunda bulunanlarla ilgili olarak iki yıl süreyle işlem yasağı getirmiştir.

Türkiye sermaye piyasası tarihinin en büyük manipülasyonlarından biri olan söz konusu suç durusunun esasını oluşturan piyasa işlemlerinin temmuz-eylül ayları arasında yaklaşık 2,5 aylık bir sürede gerçekleştirildiği bilinmektedir. Manipülasyon kamu bankalarının hisseleri de dahil banka hisseleri üzerinden yapılmıştır. 30 Haziran 2022 ile 12 Eylül 2022 tarihleri arasında BİST Bankacılık endeksi yüzde 149,1 gibi dikte değer bir oranda artarken, BİST 100 endeksinde ise aynı dönemdeki artış yüzde 49,3 olarak gerçekleşmiştir. BİST 100 endeksindeki artışın tamamına yakını manipülasyon yapılan banka hisselerindeki yapay fiyat artışlarından kaynaklanmıştır.

Borsa endeksleri piyasa dolandırıcılığı yaptıkları şüphesiyle haklarında suç duyursunda bulunulan kişiler tarafından bu şekilde yapay olarak yükseltirken, Borsa İstanbul yönetimi, Sermaye Piyasası Kurulu ve diğer kurum ve kuruluşlar yetkilerini kullanıp bu işlemleri engellemek yerine, en yetkili ağızlardan küçük tasarruf sahibi vatandaşlar hisse senetlerine yatırım yapmaya çağırılmıştır. Vatandaşları, paralarını enflasyondan korumak için hisse senetlerine yatırım yapmaya ısrarla çağıran yetkililer böylece küçük tasarruf sahiplerini, piyasa dolandırıcılarının kurduğu tuzağa iterek, işlenen suça ortak olmuşlardır.

Küçük yatırımcıların bu dönemde uğradığı zararlar ilgili olarak milyarlarca liralık büyüklüklerden söz edilmektedir. Öyle ki 30 Haziran 2022 tarihinde, 1 trilyon 107 milyar lira olan BİST'teki hisse senetlerinin piyasa değeri, manipülasyonun gerçekleştiği dönemde hisse senedi fiyatlarındaki artışa paralel olarak 12 Eylül 2022 tarihinde 1 trilyon 692 milyar liraya kadar yükselmiştir. Hisselerin piyasa değeri 13 Eylül'de başlayan düşüşle birlikte ise 200 milyar liraya yakın bir azalmayla 1,5 trilyona kadar gerilemiştir. Küçük yatırımcının bu skandal nedeniyle uğradığı zararın gerçek boyutu tam olarak bilinmemektedir.

SPK'nın başvurusu üzerine Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından başlatılan soruşturmanın, bazı kurumlar ve siyasilerin soruşturma kapsamı dışında olmaları nedeniyle yaşanan skandaldaki rollerini ortaya çıkarmaya yetmeyeceği açıktır. Örneğin, Hazine ve Maliye Bakanı, bu süreçte arka arkaya yaptığı açıklamalarla vatandaşları ısrarla hisse hisse senedi almaya yönlendirmiştir. Manipülatörlerle adeta paralel bir çaba sergileyen Bakan, 19 Ağustos'ta, Twitter üzerinden "Borsamızın öncülüğünde sermaye piyasalarımız derinleşmeyi sürdürüyor. Borsa İstanbul'da işlem gören ve rekor seviyeleri test eden şirketlere 1-18 Ağustos 2022 tarihleri arasında 13,6 milyar TL yabancı yatırım girişi gerçekleşti" şeklinde bir mesaj paylaşmıştır. Nebati, 23 Ağustos'ta döviz kuru ve diğer emtianın getirisinin enflasyonun altında olduğu söyleyip **"Vatandaşlara şu an en çok getiriye getiren Borsa İstanbul. Vatandaşlarımızın nereye kanalize olacağı çok açık"** diyerek vatandaşı açıkça Borsa'ya çağırmıştır.

2 Eylül 2022 tarihinde yaptığı, "Borsa İstanbul, yerli ve yabancı yatırımcının güvenle yatırım yaptığı bir mecra haline geldi. Ekonomik aktivitedeki güçlü seyir ve

şirket karlılıklarındaki artış BIST'i yatırımcılar için cazip kılıyor. Borsamız son dönemdeki performansı ile diğer gelişen ülke borsalarından pozitif yönde ayrılmış durumda. İlerleyen dönemde de bu güçlü seyrin sürmesini bekliyoruz"paylaşımına, vatandaşları manipülatörlerin yapay olarak şişirdikleri fiyatlardan hisse senedi almaya teşvik etmiştir.

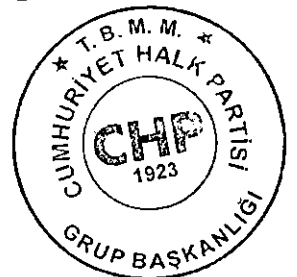
Aynı Bakan, **11 Eylül Pazar günü yaptığı son paylaşımında ise** "Sermaye piyasalarımız her geçen gün güven tazeliyor, geleceğe güvenle bakıyor. Borsamız haftayı dolar bazında 17 yılın en güçlü rallisi ile geride bıraktı, 3.521,38 puan ile haftayı sonlandırdı. BIST 100 endeksi, 1 yıllık süreçte yüzde 142 yükseliş kaydetti. Bu yükseliş, Borsamıza ve şirketlerimize duyulan güvenin en açık göstergesidir" sözleriyle küçük tasarruf sahiplerini manipülatörlerin tuzağına çağırmaya devam etti.

BIST 100 endeksi bu açıklamadan bir gün sonra, yani 12 Eylül'de tarihinin en yüksek noktasına yükseldi ve 13 Eylül'den itibaren de çöküş başladı. Dolayısıyla 12 Eylül 2022 günü vöe önceki günlerde hisse senedi alan küçük yatırımcılar milyarlarca lira zarara uğradı.

SPK ve Borsa İstanbul yönetiminin göz yummasıyla, iktidarın açık teşvikiyle yapılan manipülasyonun faillerinin, iktidar tarafından desteklendiğini gösteren önemli işaretler de bulunmaktadır. Bu işlemlere aracılık yapan aracı kuruluşların iktidara yakın isimlerin kontrolünde bulunduğu iddiaları bulunmaktadır. Piyasa dolandırıcılığıyla suçlananların kimlikleri, hisse senetleri bu işlemlere alet edilen bazı kamu bankalarının 13 Eylül'den sonra yaptığı geri alımlar, Türkiye sermaye piyasası tarihinin bu en büyük manipülasyonunda haklarında suç duyurusunda bulunulan şahıslara yardımcı olan ve bu işlemlerden menfaat sağlayan kamu görevlilerinin de olduğu kuşkusunu doğurmaktadır. Hatta, bu skandalın, dövize olan talebin azaltılması için tasarrufların hisse senedine yönlendirilmesi amacıyla, ekonomi yönetimi ve Saray danışmanları tarafından özellikle kurgulandığı iddiaları bulunmaktadır.,

Daha uzun süreceği anlaşılan bu kurgunun, bir özel bankanın emekli sandığının yüklü bir miktarda bankanın hisselerini satma kararı alması ve ABD'de enflasyonun beklenenden yüksek çıkması nedeniyle FED'in tahminlerin çok daha üzerinde faiz artırmak zorunda kalacağına ilişkin beklentiler nedeniyle 13 Eylül'de çöktüğü ileri sürülüyor.

SPK, olaylarla ilgili suç duyurusunu Sermaye Piyasası Kanunu'nun 107'nci maddesinin birinci fıkrasına dayandırarak yapmıştır. Söz konusu fıkra, "Sermaye piyasası araçlarının fiyatlarına, fiyat değişimlerine, arz ve taleplerine ilişkin olarak yanlış veya yanıltıcı izlenim uyandırmak amacıyla alım veya satım yapanlar, emir verenler, emir iptal edenler, emir değiştirenler veya hesap hareketleri gerçekleştirenler" in cezalandırılmasını öngörmektedir. Cumhuriyet Başsavcılığının da soruşturmasını bu madde uyarınca yaptığı tahmin edilmektedir. Ancak bu fıkra, yapılan piyasa dolandırıcılığına zemin hazırlayan, küçük yatırımcıların dolandırılmasına gözyüman, dolandırıcıların emellerine ulaşabilmesine, açıklama ve tavırlarıyla destek olan, hakkında soruşturma açılanlara söylemleriyle yardım eden kamu görevlisi ve siyasetçilerin sorumluluk ve rollerini ortaya çıkarmaktan uzaktır.

Oysa, Sermaye Piyasası Kanunu'nun 107'nci maddesinin ikinci fıkrası , "Sermaye piyasası araçlarının fiyatlarını, değerlerini veya yatırımcıların kararlarını etkilemek amacıyla yalan, yanlış veya yanıltıcı bilgi veren, söylenti çıkaran, haber veren, yorum yapan veya rapor hazırlayan ya da bunları yayan ve bu suretle menfaat sağlayanlar"ın cezalandırılmalarını öngörmektedir. Başsavcılığın soruşturmasının çerçevesi içerisinde yeralmayan söz konusu fıkranın suç saydığı, özellikle kamu görevlilerinin yaptığı iş ve işlemlerin açığa çıkarılması gerekmektedir. Savcılık soruşturmasının iktidarın ve aslında bağımsız olması gerekirken, iktidarın açık etkisinde bulunan kurum ve kuruluşlarıyla yaşanan dolandırıcılıktaki sorumluluğunu ortaya çıkarmaktan uzak olduğu bilinmektedir.

Sermaye piyasaları, tek adam rejimiyle birlikte sonu gelmez bir ekonomik kriz sürecine giren Türkiye'de en fazla tahrip edilen alanlardan biri olmuştur. Gerek Türkiye ekonomisine olan güvenin kaybolması, gerek sermaye piyasalarını düzenlemek ve denetlemekle görevli, kararlarını bağımsız olarak alması gereken kurum ve kuruluşların iktidarın güdümüne girmesi, iktidar partisin mensup kimi siyasiler ve onların yakınları ile bürokratların, Cumhurbaşkanlığı danışmanlarının isimlerin de karıştıkları sürülen bazı rüşvet ve yolsuzluk iddiaları da sermaye piyasalarının güvenilirliğine büyük bir darbe indirmiştir.

Ayrıca, tek adam rejiminin aldığı kimi ekonomik kararların da sermaye piyasalarında küçük yatırımcıların, büyük oyuncular tarafından "silkelenmesine" zemin hazırladığı da anlaşılmaktadır. Bu nedenle ekonomi yönetiminin yaşanan bu süreçteki sorumluluğunu ortaya çıkarma görevi TBMM'ye düşmektedir.

Borsa İstanbul'da yapılan manipülatif işlemlerde kamu görevlilerinin ve kamu kurum ve kuruluşlarının rolü ve sorumluluklarının belirlenmesi, küçük yatırımcıların uğratıldığı zararın tespiti, bu tür işlemlerin tekrarlanmaması, sermaye piyasalarının rüşvet ve yolsuzluklardan arındırılarak güvenilir bir alana dönüştürülmesi, piyasayı düzenlemek ve denetlemekle görevli kurumların bağımsızlığının sağlanması için alınacak önlemlerin araştırılması amacıyla Anayasa'nın 98 ve İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri kapsamında bir Meclis araştırması açılması konusunda gereğini arz ederiz.

